

[Landbrugsministeren.]

indstilling, og jeg vil gerne medvirke til, at det sker også frem i tiden. Jeg anerkender fuldt ud indstillingen hos det store flertal i landbokommissionen, for det, at der er en enig indstilling, betyder jo ikke, at alle har en ensrettet mening, det betyder, at vi har forhandlet os til enighed om spørgsmålene; det er jo den måde, vi — hvor det kan lade sig gøre — gør det på i et demokratisk samfund.

Jeg har lagt mærke til, at det ærede medlem hr. Niels Eriksen og måske specielt det ærede medlem hr. H. C. Toft fører meget stærkt frem, at man skal ophæve landbrugsforpligtelsen for brug på 5 ha; det skal være frivilligt, de skal kunne gøre, hvad de vil. Men samtidig siger det ærede medlem hr. H. C. Toft, at han synes, hovedparcellernes mindstestørrelse skal være større, at de ikke normalt må formindskes med mere end en fjerdedel af deres tilliggende. Hvordan harmonerer dette nu med frivillighed og liberalisme, med den frie bevægelighed i landbruget? Hvorfor har det ærede medlem det standpunkt, at hovedparcellen skal være større, når den handles frit? Vel nok ud fra den begrundelse, som i hvert fald gælder for de små landbrug, at man meget nemt kan komme til at foretage mange u hensigtsmæssige foranstaltninger, hvis man gør det hele frit. Jeg tør nu ikke i dag gå ind for at gøre det frit, hverken for de små eller for de store brug. Vi har i historien eksempler på, hvad det kan føre til, og derfor tror jeg, det er rigtigt, at der er bestemte regler derfor, for så er der i hvert fald konsekvens, når det gælder både de store og de små brug, hvorimod det er i højeste grad inkonsekvent, når man kun ønsker det for den ene del; og med liberalisme — undskyld, jeg siger det — har det i hvert fald intet at gøre.

Der er rejst spørgsmål om, hvorvidt statens jordlovsudvalgs administration kan forenkles, og i den forbindelse er der peget på, at tanken om oprettelse af landbrugsnævn i amterne har været fremme. Denne tanke vil jeg gerne drøfte videre i landbokommissionen, men jeg advarer det ærede medlem hr. Niels Eriksen mod at tro, at det bliver nogen forenkling; det er i hvert fald ikke min tro, at det vil blive tilfældet, og ser vi på vore nabolande, vil vi opdage, at det

bureaukrati, vi har på det område, er for intet at regne mod det, man kan bygge op på anden måde. Jeg vil nødtigt misforstås, for jeg vil gerne forenkle administrationen i alle forhold, og jeg vil også gerne se på dette, men vi må nok gennemtænke sagen nøje, så vi ikke kommer over i noget på dette område, som ikke er bedre.

Det er selvfølgelig ikke afgørende, om loven skal revideres om 5 eller om 2 år. Jeg har foreslået 5 år, og det var vel også det, vi i kommissionen kom til, og da enhver lov kan tages op til revision også, om jeg så må sige, i utide, er dette spørgsmål jo mindre væsentligt. Når der står 5 år, er der med tidspunktet angivet, hvornår loven skal tages op til revision, men vi kan naturligvis gøre det tidligere, hvis det virkelig skulle være aktuelt.

Må jeg sige til det ærede medlem hr. H. C. Toft, at jeg anerkender hans positive indstilling til de fleste af spørgsmålene her. At han ikke er enig med mig — eller må jeg i denne forbindelse sige: os andre — det er der sådan set ikke noget nyt i. I mange af de spørgsmål, han rejser, er vi vel ikke længere fra hinanden, end at vi måske nok kunne forhandle os til rette. Jeg tænker her på finansieringsformen; det ærede medlem er jo meget utilfreds med, at vi bruger statshusmandslovens udlånsbestemmelser, i hvert fald det første år. Det var der nu ikke noget at gøre ved. Vi var for så vidt sent nok på vej med betænkningen, når forslaget skulle behandles i indeværende folketingsår, og jeg mente ikke, vi kunne tage mere med. Jeg har også i min fremsættelsestale anført, at selve statshusmandsloven ligeledes kunne trænge til en afpudsning, men det må vi tage op på et senere tidspunkt.

Min begrundelse for at vælge henholdsvis 12 og 15 ha er, at 12-15 ha er, hvad vi i dag kan kalde en absolut rimelig brugsstørrelse, hvor en familie kan finde udkomme og arbejde. Og når man med hensyn til nedlægning ikke har villet gå længere end til 5 ha, er det vel for at undgå fejlinvesteringer, for at hindre, at brug, der er rationelt opbygget, nedlægges. En brugsstørrelse på 5 ha betyder i mange tilfælde 5 ha af den bedste jord, det svarer til 6-8 ha middeldgød jord, og så er det jo ejendomme af en størrelse, der i dag giver både arbejde og udkomme til en familie.